

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA MOISEI c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 14914/03)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

19 decembrie 2006

DEFINITIVĂ

19/03/2007

Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Moisei c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,
DI J. CASADEVALL,
DI G. BONELLO,
DI M. PELLONPÄÄ,
DI K. TRAJA,
DI S. PAVLOVSKI,
DI J. ŠIKUTA, *judecători*

și dl T.L. EARLY, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 28 noiembrie 2006 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 14914/03) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dna Pelaghia Moisei („reclamantul”), la 29 ianuarie 2003.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl Ștefan Urîtu, de la Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului din Republica Moldova, o organizație non-guvernamentală cu sediul în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl Vitalie Pârlog.

3. Reclamantul a pretins că, prin neexecutarea hotărârii din 23 iulie 2001, a fost încălcat dreptul său ca o instanță să hotărască asupra drepturilor sale cu caracter civil într-un termen rezonabil, garantat de articolul 6 al Convenției, și dreptul său la protecția proprietății, garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții. La 8 octombrie 2003, o Cameră din cadrul acelei Secțiuni a decis să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu articolul 29 § 3 al Convenției, ea a decis să examineze fondul cererii concomitent cu admisibilitatea ei.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Reclamantul, dna Pelaghia Moisei, este cetățean al Republicii Moldova care s-a născut în anul 1921 și locuiește în satul Recea.

5. Faptele cauzei, după cum au fost prezentate de părți, pot fi rezumate în felul următor.

6. În anul 2000, reclamantul a depus la Judecătoria sectorului Strășeni o cerere de chemare în judecată împotriva Băncii de Economii și Guvernului. El a solicitat compensații în legătură cu depozitele sale la Banca de Economii, în temeiul hotărârii Parlamentului din 29 iulie 1994 privind indexarea depozitelor cetățenilor în instituțiile Băncii de Economii ca rezultat al inflației.

7. La 23 iulie 2001, Judecătoria sectorului Strășeni a decis în favoarea reclamantului și a indicat Guvernului să-i plătească compensații în mărime de 7,696.23 lei moldovenești (MDL), (aproximativ 682 euro (EUR) la acea dată). Această hotărâre nu a fost contestată și a devenit irevocabilă și executorie peste 15 zile.

9. Instanța judecătorească a eliberat un titlu executor, pe care ea l-a transmis direct executorului judecătoresc pentru executare.

10. La 1 noiembrie 2001, reprezentatul reclamantului a depus o cerere scrisă președintelui Judecătoriei sectorului Râșcani, prin care a solicitat executarea hotărârii judecătorești din 23 iulie 2001. Printr-o scrisoare din 15 noiembrie 2001, președintele judecătoriei de sector a informat reclamantul că hotărârea nu putea fi executată, deoarece Ministerul Finanțelor nu dispunea de fonduri și a recomandat reclamantului să se adreseze Guvernului, Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova, din motivul că cererile sale adresate acestor instituții au rămas fără răspuns.

11. La 28 martie 2002, reclamantul s-a adresat Ministerului Justiției, solicitând asistența acestuia în executarea hotărârii. Ministerul a expediat scrisoarea către nou-creatul Departament de Executare a Deciziilor Judecătorești („Departamentul”). Printr-o scrisoare datată din 2 iulie 2002, Departamentul a informat reclamantul că titlul executoriu eliberat pe numele său, în mărime de MDL 7,696, a fost transmis Trezoreriei Centrale a Ministerului Finanțelor și a indicat că legislația nu permitea executarea silită a hotărârilor care urmau a fi executate din bugetul de stat.

12. La 19 septembrie 2002, reclamantul s-a adresat Ministerului Finanțelor, solicitând asistența acestuia în executarea hotărârii judecătorești. Prin scrisoarea din 8 octombrie 2002, semnată de către viceministrul Finanțelor, reclamantul a fost informat despre faptul că Trezoreria de Stat, care era responsabilă de executarea hotărârilor judecătorești împotriva statului, nu a primit titlul executoriu pentru suma menționată de reclamant. În același timp, ea a înregistrat un alt titlu executoriu pentru suma de MDL 2,004. De asemenea,

reclamantul a fost informat că hotărârea din 23 iulie 2001 nu putea fi executată, deoarece în bugetul de stat pentru anul 2002 nu au fost prevăzute fonduri pentru executarea hotărârii judecătorești în cauza sa. Reclamantul a fost sfătuit să aștepte adoptarea bugetului de stat pentru anul 2003, care ar putea să prevadă astfel de fonduri.

83. Guvernul a prezentat probe care confirmau faptul că, la 29 aprilie 2003, Ministerul Finanțelor a transferat în contul Departamentului o sumă de bani destinată executării unui șir de titluri executorii, inclusiv a celui în favoarea reclamantului. La 27 mai 2003, reclamantul a primit suma de bani care i se cuvenea.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

94. Dreptul intern relevant a fost expus în hotărârea *Prodan v. Moldova*, nr. 49806/99, ECHR 2004-III (extracte)).

ÎN DREPT

105. Reclamantul a pretins că neexecutarea hotărârii judecătorești din 23 iulie 2001 a încălcat drepturile sale garantate de articolul 6 § 1 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

Articolul 6 § 1 al Convenției, în partea sa relevantă, prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil ... într-un termen rezonabil ... de către o instanță, ... care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil...”.

Articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor”.

16. Reclamantul a mai pretins că neexecutarea hotărârii judecătorești a încălcat dreptul său garantat de articolul 13 al Convenției.

Articolul 13 prevede următoarele:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

17. În fine, reclamantul pretinde că neexecutarea hotărârii judecătorești a încălcat dreptul său garantat de articolul 8 al Convenției.

Articolul 8 prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

I. OBIECȚIA PRELIMINARĂ A GUVERNULUI

18. Guvernul a susținut că reclamantul nu a informat Curtea despre evoluția cauzei sale, și anume despre faptul că hotărârea judecătorească în favoarea sa a fost executată la 29 aprilie 2003. El a solicitat Curții să declare cererea reclamantului inadmisibilă ca fiind în mod vădit nefondată.

19. Reclamantul a declarat că, atunci când cererea a fost depusă la Curte, hotărârea nu era executată deja timp de peste un an. Mai mult, autoritățile naționale nu au recunoscut faptul că a avut loc o încălcare a drepturilor sale garantate de Convenție și el nu a obținut nicio compensație pentru executarea întârziată, care a fost extrem de lungă pentru o persoană în vârstă de 81 de ani.

20. Curtea consideră că omisiunea reclamantului de a informa Curtea despre faptul că hotărârea în cauză a fost executată după depunerea ei la Curte nu reprezintă un abuz al dreptului de a depune o cerere individuală, în sensul articolului 35 al Convenției, având în vedere faptul că reclamantul nu a pretins plata sumei inițiale, ci, mai degrabă, a unei compensații care a rezultat din neexecutarea hotărârii.

21. De asemenea, Guvernul a susținut că, din cauza plății integrale a sumei pretinse, reclamantul nu mai poate pretinde că este victimă a încălcării drepturilor sale prevăzute de Convenție.

22. Curtea notează că ea a respins deja o obiecție similară înaintată de Guvernul pârât pe motiv că „plata ... nu a fost urmată de nicio recunoaștere a pretinselor violări” (*Prodan v. Moldova*, citată mai sus, § 48). Mai mult, nu a fost plătită nicio compensație pentru executarea întârziată.

23. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că reclamantul poate pretinde că este victimă a unei violări a articolului 6 § 1 al Convenției și a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

24. Curtea consideră că pretențiile reclamantului formulate în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției și articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție, precum și articolelor 8 și 13, ridică chestiuni de drept care sunt suficient de serioase, încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului, și că niciun alt temei pentru declararea lor inadmisibile nu a fost stabilit. Prin urmare, Curtea declară aceste pretenții admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestor pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI ȘI A ARTICOLULUI 1 AL PROTOCOLULUI NR. 1 LA CONVENȚIE

25. Reclamantul pretinde că neexecutarea hotărârii din 23 iulie 2001 în favoarea sa a încălcat drepturile sale garantate de articolul 6 § 1 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

26. Guvernul a considerat că nu a avut loc o încălcare a acestor drepturi, deoarece executarea integrală a hotărârii a fost făcută într-un termen rezonabil.

27. Curtea notează că hotărârea din 23 iulie 2001 a rămas neexecutată până la 27 mai 2003, când reclamantul a primit banii săi, adică timp de 22 de luni. Curtea a constatat violarea articolului 6 § 1 al Convenției și a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție în numeroase cauze care vizau întârzieri în executarea hotărârilor judecătorești definitive (a se vedea, printre altele, *Prodan v. Moldova*, citată mai sus, și *Luntre and Others v. Moldova*, nr. 2916/02, 21960/02, 21951/02, 21941/02, 21933/02, 20491/02, 2676/02, 23594/02, 21956/02, 21953/02, 21943/02, 21947/02 și 21945/02, 15 iunie 2004).

Examinând materialele prezentate ei, Curtea consideră că dosarul nu conține vreun element care i-ar permite să ajungă la o concluzie diferită în această cauză. În special, argumentul Trezoreriei de Stat precum că aceasta nu a primit spre executare titlul executoriu pe întreaga sumă pretinsă contravine scrisorii Departamentului (a se vedea paragraful 11 de mai sus).

28. Prin urmare, din motivele expuse în cauzele menționate mai sus, Curtea constată că neexecutarea hotărârii din 23 iulie 2001 într-un termen rezonabil a constituit o violare a articolului 6 § 1 al Convenției și a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 COMBINAT CU ARTICOLUL 6 § 1 AL CONVENȚIEI ȘI ARTICOLUL 1 AL PROTOCOLULUI NR. 1 LA CONVENȚIE

29. În continuare, reclamantul a pretins că nu a avut parte de un recurs efectiv în ceea ce privește pretenția sa formulată în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției și articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

30. Guvernul a susținut că articolul 13 al Convenției nu era aplicabil în absența unei violări a articolului 6 § 1 al Convenției sau a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. De asemenea, Guvernul a susținut că reclamantul nu a epuizat toate căile de recurs interne disponibile în privința pretențiilor sale formulate în temeiul articolului 13 al Convenției, cum ar fi solicitarea de a iniția proceduri penale sau administrative împotriva persoanelor responsabile de neexecutare.

31. Curtea notează că pretențiile reclamantului, precum că prin refuzul de a executa hotărârea în favoarea sa au fost încălcate drepturile sale prevăzute de articolul 6 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție, sunt fără niciun dubiu serioase și legitime (a se vedea paragraful 28 de mai sus). Prin

urmare, reclamantul avea dreptul la un recurs efectiv, în sensul articolului 13 al Convenției. În consecință, Curtea va examina dacă un astfel de recurs a fost disponibil reclamantului.

32. Curtea notează că hotărârea în favoarea reclamantului a fost executată peste 22 de luni de la adoptare. Debitor în această cauză a fost un organ de stat. Conform unei scrisori din 2 iulie 2002 a autorității responsabile de executare, „legislația Republicii Moldova nu permitea executarea silită a hotărârilor care urmau a fi executate din bugetul de stat”. În afară de aceasta, instanțele judecătorești naționale s-au adresat mai multor autorități de stat cu cererea de a asigura executarea hotărârii, însă fără niciun rezultat (a se vedea paragraful 10 de mai sus). Curtea conchide că recursurile indicate de către Guvern (a se vedea paragraful 30 de mai sus) nu erau efective, deoarece, în absența unor prevederi bugetare menite să asigure executarea, nicio persoană nu poate fi recunoscută vinovată de neexecutarea hotărârilor.

33. Prin urmare, se pare că reclamantul nu dispunea de remedii pentru a preveni continuarea încălcării drepturilor sale garantate de articolul 6 § 1 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție sau pentru a obține compensații. Prin urmare, a existat o violare a articolului 13 combinat cu acele articole (*Romashov v. Ukraine*, nr. 67534/01, § 47, 27 iulie 2004, și *Voytenko v. Ukraine*, nr. 18966/02, § 43, 29 iunie 2004).

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 8 AL CONVENȚIEI

34. În final, reclamantul s-a plâns că executarea întârziată a hotărârii judecătorești a încălcat drepturile sale garantate de articolul 8 al Convenției.

35. Curtea consideră că această pretenție ridică, în esență, aceleași chestiuni ca și cele deja examinate prin prisma articolului 6 al Convenției și articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. Prin urmare, ea nu va examina această pretenție separat.

V. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

36. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înantelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciu

37. Reclamantul a pretins EUR 10,217 pentru prejudiciul suferit ca urmare a întârzierii în executarea hotărârii din 23 iulie 2001. El a susținut că suma de bani care i-a fost acordată a constituit economiile sale de o viață, cu care a

sperat să trăiască după pensionare. Prin urmare, el a suferit enorm atunci când a pierdut economiile sale și când nu a putut obține pe parcursul a doi ani de zile o compensație mizeră acordată de către stat. El a susținut că, prin analogie cu regulile aplicabile în cazurile de întârziere la plata salariilor, el urma să obțină o compensație în mărime de 5 % din suma care îi era datorată pentru fiecare zi de întârziere.

38. Mai mult, reclamantul pretinde că a fost umilit și tratat cu dispreț pe parcursul anilor când trebuia să vină la Chișinău din satul său pentru a demonstra funcționarilor publici că el nu dispunea de surse financiare pentru a-și permite un trai decent.

39. Guvernul a considerat suma pretinsă excesivă. El a respins aplicabilitatea principiilor legislației muncii și, în special, plata unei compensații în mărime de 5 % pentru fiecare zi, deoarece hotărârea în cauză nu se referea la un litigiu de muncă. În continuare, el a contestat suma pretinsă cu titlu de prejudiciu moral, citând jurisprudența Curții în domeniul neexecutării hotărârilor judecătorești.

40. Curtea consideră că reclamantul trebuia să fi suferit un prejudiciu material ca urmare a neexecutării hotărârii în favoarea sa într-un termen rezonabil. Curtea acordă reclamantului EUR 192 cu acest titlu.

41. De asemenea, Curtea consideră că reclamantului trebuia să-i fi fost cauzat un anumit stres și frustrare ca rezultat al neexecutării hotărârii, mai ales având în vedere vârsta înaintată a acestuia și faptul că suma care i-a fost acordată constituia pentru el o sursă esențială de venit. Curtea acordă reclamantului EUR 500 cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

42. Reclamantul a mai pretins EUR 900 cu titlu de costuri și cheltuieli angajate în fața Curții. Reprezentantul său a trimis Curții o copie a ordinului său din 30 martie 2004, potrivit căruia onorariul obișnuit de reprezentare constituia echivalentul a USD 900. Reprezentantul a adăugat că suma pretinsă nu constituie profit al organizației, ci are drept scop acoperirea parțială a cheltuielilor de reprezentare a reclamantilor.

43. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă, declarând că reclamantul nu a dovedit pretensele cheltuieli de reprezentare.

44. Având în vedere circumstanțele specifice ale acestei cauze, Curtea acordă reclamantului EUR 600 cu titlu de costuri și cheltuieli.

C. Dobânda de întârziere

45. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 6 § 1 al Convenției în ceea ce privește executarea întârziată a hotărârii din 23 iulie 2001;
3. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție în ceea ce privește aceeași executare întârziată;
4. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 13 al Convenției combinat cu articolul 6 § 1 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție;
5. *Hotărăște* că nu este necesar de a examina separat pretenția formulată în temeiul articolului 8 al Convenției;
6. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 192 (o sută nouăzeci și doi euro) cu titlu de prejudiciu material, EUR 500 (cinci sute euro) cu titlu de prejudiciu moral și EUR 600 (șase sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, care vor fi convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
7. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 19 decembrie 2006, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

T. L. EARLY
Grefier

Președinte

Nicolas BRATZA